

10. Евдокимова И.А. Использование современных информационных технологий и методов в процессе обучения студентов / [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://festival.1september.ru/articles/585473/>

11. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. Учебное пособие для студентов педагогических вузов и системы повышения квалификации педагогических кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина — М.: Академия, 2002. — 272 с.

12. Гриценчук О.О. Теоретико-методологічні основи застосування ІКТ в процесі вивчення суспільствознавчих дисциплін в країнах зарубіжжя та Україні: загальні підходи [Електронний ресурс] // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2010. — №5 (19). Режим доступу до журналу: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>

13. Давиденко Ю.Є. Програми з електронного листування як засіб формування мовленнєвих компетенцій / Ю.Є. Давиденко, М.Ю. Онищенко // Зб. «Преподавание языков в вузе на современном этапе. Межпредметные связи». — Харків. — Випуск 12. — С.117–125.

14. Закон України «Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки».

15. Закон України (проект) «Затвердження Національної стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2006–2015 роки».

УДК 378.096

Люлька Л. А.,

*д-р філософії в галузі соціології,
старший викладач кафедри іноземних мов факультету
управління персоналом та маркетингу
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,*

Редзюк І. В.,

*д-р філософії в галузі психології,
старший викладач кафедри іноземних мов факультету
управління персоналом та маркетингу
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЯ ТА ДИФЕРЕНЦИАЦИЯ НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМП'ЮТЕРНИХ НАВЧАЛЬНИХ СИСТЕМ

Анотація. У статті розглянуто застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та ресурсів у навчанні, які сприяють формуванню мовної компетенції. Проаналізовано педагогічні цілі та переваги застосування, а також різновиди інформаційно-комунікаційних технологій, що можуть бу-

ти використані в науково-пізнавальній діяльності. Доведено доцільність інкорпорації в навчальний процес матеріалів спеціальних сайтів, які містять аудіо-, відео-, текстовий контент різних жанрів, серії різноманітних вправ на засвоєння лексики, який постійно оновлюється та доповнюється.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, мовна компетенція, інформатизація системи освіти, Інтернет, телекомунікація, інтернет-ресурси, інтернет-проекти, чат, веб-квест, комп'ютерні програми.

Аннотація. В статті розглянуто застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і ресурсів у процесі навчання, що сприяє формуванню мовної компетенції. Проаналізовані педагогічні цілі та переваги застосування, а також різноманітність інформаційно-комунікаційних технологій, які можуть бути використані в науково-пізнавальній діяльності. Доведено ефективність інкорпорації в навчальний процес матеріалів спеціальних сайтів, які містять аудіо-, відео-, текстовий контент різних жанрів, серії різних вправ на засвоєння лексики, який постійно оновлюється та доповнюється.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, языковая компетенция, информатизация системы образования, Интернет, телекоммуникации, интернет-ресурсы, интернет-проекты, чат, веб-квест, компьютерные программы.

Abstract. The article studies the application of modern information and communication technologies and resources in learning, contributing to the formation of linguistic competence, the educational objectives, benefits, and types of information and communication technologies that can be used in scientific and educational activities. The authors recommend materials of specific sites that contain audio, video, text content of various genres, a series of different exercises for mastering vocabulary.

Keywords: information and communication technologies, language competence, informatization of education, Internet, telecommunications, Internet resources, on-line projects, chat, webquest, computer programs.

У сучасному світі використання інформаційно-комунікаційних інтернет-технологій у навчанні стає все більш актуальним, оскільки економічний і соціальний розвиток країни поступово робить Інтернет повсякденною реальністю для студентів та викладачів, а інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) створюють нове глобальне середовище. У цьому середовищі майбутньому поколінню належить не лише спілкуватися, а й будувати професійні та особисті стосунки, визначати свої інтереси та презентувати себе. І від того, наскільки їм це вдасться, залежатиме їх особисте благополуччя й професійний успіх. Саме тому останнім часом великого значення надають інформатизації системи освіти.

Пріоритетним напрямом сучасної державної політики є впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в осві-

тню систему України та формування єдиного інформаційно-освітнього простору. Зокрема, в «Національній доктрині розвитку освіти в Україні» зазначено: «Головною метою в контексті створення інформаційного суспільства й освітньо-інформаційного простору є забезпечення доступу до інформації широкого спектру споживання; належне інформаційне забезпечення всіх гілок влади; розвиток та впровадження сучасних комп'ютерних технологій у систему освіти, державного управління, науку та інші сфери; створення в найкоротші терміни необхідних умов для забезпечення широкого доступу навчальних закладів, наукових та інших установ до мережі Інтернет; розширення й удосконалення подання у мережі Інтернет об'єктивної політичної, економічної, правової, екологічної, науково-технічної, культурної та іншої інформації про Україну; розвиток освітніх і навчальних програм на базі комп'ютерних інформаційних технологій» [6].

Комп'ютерні навчальні системи дозволяють індивідуалізувати та диференціювати навчання; здійснювати контроль, самоконтроль навчальної дисципліни; візуалізувати навчальну інформацію; моделювати та імітувати досліджувані процеси, явища; формувати вміння приймати оптимальне рішення в різноманітних ситуаціях; розвивати певний вид мислення; підсилити мотивацію до навчання; формувати культуру пізнавальної діяльності тощо.

У Законі України «Про Концепцію формування інформаційного суспільства» зазначено, що інформаційно-комунікаційні технології — сукупність засобів і технологій, призначенням яких є збирання, зберігання, обробка та передача інформації, включаючи, але не обмежуючись, Інтернетом, мобільними телекомунікаційними системами та системами бездротового зв'язку [7].

Використання комп'ютера на заняттях розширює можливості викладача під час підбору матеріалу і форм навчальної роботи, робить заняття яскравими та цікавими, інформаційно та емоційно насиченими.

Наголошуючи на формуванні мовленнєвої компетенції засобами інноваційних технологій, потрібно спиратися на те, що людина запам'ятовує 20% почутого, 40% побаченого, 60% побаченого і почутого, 80% побаченого, почутого і зробленого самостійно.

Використання ІКТ сприяє тому, що за короткий час студенти спроможні засвоїти та переробити великий обсяг інформації. Фактичне сприйняття демонстраційних матеріалів є в 60 тис. разів швидшим, аніж текст, який читаємо.

До основних педагогічних цілей використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі належать:

- розвиток творчого потенціалу майбутнього фахівця;
- розвиток здібностей до комунікативних дій;
- розвиток умінь експериментально-дослідницької діяльності;
- розвиток культури навчальної діяльності;
- інтенсифікація усіх компонентів навчально-виховного процесу, підвищення його ефективності та якості;
- реалізація соціального замовлення, зумовленого інформатизацією сучасного суспільства (підготовка фахівців у галузі інформатики та обчислювальної техніки; підготовка користувачів ІКТ).

Аналіз сучасної наукової літератури свідчить, що використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання змінює освітнє середовище. Воно значно відрізняється від традиційного та має такі переваги:

- гнучкість у виборі місця й часі проведення самостійної роботи;
- студенти, а не тільки викладачі, можуть керувати вибором навчального матеріалу;
- розвиток внутрішньої мотивації студентів шляхом підсилення зовнішньої за рахунок привабливості мультимедійного представлення інформації;
- можливість організації контролю й самоконтролю за виконанням самостійної роботи;
- доступ до інформаційних ресурсів, навчальних і контрольних матеріалів;
- можливість диференціації навчального матеріалу, врахування рівня пізнавальної активності студентів у навчанні;
- свобода в пошуку і відборі матеріалу;
- можливість ефективної доставки студентові широкого діапазону тренувального матеріалу;
- забезпечення ефекту групової співпраці, створення корисного дискусійного середовища й ефективної спеціалізації учасників віртуальних робочих груп;
- низька собівартість надання освітніх послуг;
- перехід від моделі навчання, орієнтованої на викладача до моделі, орієнтованої на студента;
- відповідність уподобанням й потребам сучасної молоді.

Засоби інформаційно-комунікаційних технологій дозволяють використовувати персональний комп'ютер для роботи над усіма

видами мовленнєвої діяльності через розвиток навичок читання, письма, аудіювання, говоріння, а також застосовуються для реального спілкування з носіями мови в письмовій і усній формі, що сприяє досягненню найвищих результатів у вивченні іноземної мови.

У дидактичному плані мережа Інтернет включає, щонайменше, два основні компоненти: *форми телекомунікації* та *інформаційні ресурси*. До форм телекомунікації належать електронна пошта, чат, форуми, ICQ, відео-, веб-конференції, а також соціальні сервіси. Інформаційні ресурси мережі Інтернет містять текстовий, аудіо- та відеоматеріал за різноманітною тематикою різними мовами. Щоб студенти не загубилися в безлічі інформації різного змісту та якості, а найбільш продуктивно використовували її для своїх освітніх і професійних потреб, постала необхідність у розробленні спеціальних навчальних інтернет-ресурсів, націлених на навчання студентів працювати з ресурсами всесвітньої мережі.

Основні технології кіберпростору, які можна активно використовувати в навчанні іноземної мови, переводячи їх у розряд засобів навчання і виховання, можна поділити на дві групи: 1) засоби синхронної комунікації; 2) засоби асинхронної комунікації. Засоби синхронної комунікації — це інтернет-засоби, які дають змогу спілкуватися в режимі реального часу (чат, відеочат і аудіочат).

Прикладами засобів, що надають можливість синхронного спілкування за допомогою чату і голосового зв'язку, є Skype і Yahoo Messenger, ICQ.

Хоча зазначені засоби інтернет-комунікації з'явилися порівняно недавно, у світовій практиці викладання англійської мови вже накопичений певний досвід їх використання в навчальному процесі. Так, Дафна Гонзалес, професор університету Саймона Болівара в Каракасі (Венесуела) виділяє п'ять видів педагогічного *чату*:

— чат на вільну тему (free topic chat), основне завдання якого — практика говоріння, аудіювання і письма мовою, що вивчається;

— чат, спрямований на вирішення певного навчального завдання (collaborative task-oriented chat);

— чат-семінар або чат-презентація (academic seminar or presentation chat);

— чат, спрямований на відпрацювання певного матеріалу або дії (practice chat), наприклад чат-інтерв'ю;

— оцінний чат (evaluation chat), спрямований на контроль за ступенем засвоєння того або того матеріалу, його оцінювання.

Засоби асинхронної комунікації — це інтернет-засоби, які дають змогу обмінюватися інформацією із затримкою в часі (форуми, електронна й аудіо- пошта, сайти, блоги).

У вищих закладах освіти популярності набуває метод вивчення іноземних мов за допомогою *методу інтернет-проектів*. Сам метод проектів був розроблений американським педагогом В. Кіппатріком у 20-ті рр. ХХ століття. Основна мета методу проектів — надання студентам можливості самостійного надбання знань при вирішенні практичних завдань і проблем, які потребують інтеграції знань з різноманітних предметних сфер. Викладач у проекті є координатором, експертом, додатковим джерелом інформації. Під навчальним телекомунікаційним проектом розуміють спільну навчально-пізнавальну, творчу діяльність студентів-партнерів, організовану на основі комп'ютерних телекомунікацій, що мають загальну проблему, мету, узгоджені методи, способи діяльності, спрямовані на досягнення загального результату. Специфіка таких міжнародних проектів полягає в тому, що вони в основному міжпредметні, оскільки обговорення ведеться англійською мовою. Отже, створюється мовне середовище та умови для формування потреби у використанні іноземної мови як засобу реального спілкування в міжкультурній взаємодії.

Найсучаснішим методом навчання є навчання за допомогою **веб-квестів**. Під час роботи студенти читають, аналізують і синтезують інформацію, використовуючи всесвітню мережу Інтернет. Веб-квести були винайдені в Державному Університеті в Сан Дієго в 1995. Згідно з оригінальною публікацією Б. Доджа, веб-квест — «орієнтована запитом діяльність, у якій деяка або вся інформація, з якою працюють студенти забезпечується ресурсами Інтернет, при якій також можливий відеоконференцзв'язок». Розрізняють два типи веб-квестів: для короткочасної (мета: поглиблення знань і їх інтеграція; розраховані на одне-три заняття) і тривалої роботи (мета: поглиблення і перетворення знань студентів; розраховані на тривалий термін — на семестр або навчальний рік). По суті, веб-квести є міні-проектами, чітко структурованими та чітко вмотивованими. Проведення інтернет-проектів дає можливість практично використовувати здобуті знання в реальних життєвих ситуаціях, сприяє розвитку комунікативних умінь і навичок студентів.

Варто акцентувати увагу на деяких онлайнових ресурсах, що є у вільному доступі та можуть бути ефективно імplementовані у навчання англійської мови, зокрема навчання аудіювання.

Інтернет-ресурс *English Central* (www.englishcentral.com) надає студентам можливість прослуховувати автентичну англійську

мову. Незаперечною перевагою цього ресурсу є те, що слухачі можуть самостійно вибирати як тематику текстів, так і рівень їх складності. Програма дає змогу за необхідності супроводжувати аудіотрек титрами, що є особливо актуальним на початковому етапі вивчення мови.

Онлайн ресурс www.ted.com є всесвітньо відомим. Цінність використання цього ресурсу полягає в тому, що він надає можливість аудіювання автентичної мови в ситуаціях, наближених до реального спілкування. Можливість селекції аудіотекстів підвищує особистісну мотивацію студентів і сприяє більш ефективному засвоєнню інформації. Складність аудіювання в умовах реального спілкування пов'язана в багатьох випадках з особливостями вимови того чи того мовця, тембром його голосу, можливими мовними дефектами, діалектними характеристиками. Найважчий ресурс надає широкий спектр аудіотекстів, які демонструють сучасну англійську мову в усьому її різноманітті.

Ефективним способом самостійного розвитку навичок аудіювання є використання подкастів (від англ. *podcast*), що представляють собою звукові файли в стилі радіо- і телепередач в Інтернеті:

— <http://www.eltpodcast.com>

— <http://www.bbc.co.uk/podcasts/series/tae>

— <http://learnenglish.britishcouncil.org/en/elementary-podcasts>

Позитивним чинником у використанні подкастів є можливість їх завантаження на персональні цифрові носії користувачів, що дозволяє студенту прослуховувати їх у зручний час.

Для розвитку іншомовної комунікативної компетентності важливим є засвоєння лексичної компоненти. В Інтернеті існує багато різних сайтів, за допомогою яких можна поповнювати свій словниковий запас при вивченні іноземної мови. Тут ураховано мовний рівень студента та необхідність вивчати слова, які є найбільш частотними у мовленні.

На сайті *ilearnwords* запропоновано вивчати слова методом прослуховування та запам'ятовування. З переліку найбільш частотних слів англійської мови студент вибирає слово рідною мовою. На новій сторінці представлено вибране слово та мінімальний контекст з трьох речень, які містять це слово. Багаторазове прослуховування та можливість повторення дозволяє запам'ятовувати нові слова.

Сайт <http://www.merriam-webster.com> пропонує різні види вправ з вивчення нової лексики. Ці вправи включають ігри, які дозволяють засвоювати нові слова, їх графічну оболонку та значення; роботу з тезаурусом, у якому слова згруповані за тематич-

ним принципом; ознайомлення з неологізмами в рубриці «Слово дня» (Word of the Day); виконання словникових вікторин, у яких запропоновано написати слова згідно з їхнім звучанням (Spell It) або обирати варіант слова, яке є коментарем до однієї з трьох запропонованих картинок (Name That Thing) та ін.

Багатий навчальний матеріал для засвоєння нової лексики міститься на сайті <http://bbc.co.uk/worldservice/learningenglish>. Перевагою цього сайту є вдала згрупованість матеріалу, який представлено в розділі новин, серії уроків з навчання англійських ідіом тощо. Відеосюжети є компактними, кожний тривалістю 6 хвилин, що є зручним для роботи з відеорядом. При необхідності можна завантажити відео- і текстовий матеріал на комп'ютер для використання без підключення до Інтернету.

Одним із сайтів, який є популярним завдяки вдалому підбору навчального матеріалу та доцільній структурі, є <http://lingualeo.ru> з вивчення англійської мови в онлайн-новому режимі. Такий ресурс надає можливість отримати навички читання англійською мовою, письма. Вдало інтегрується текстова, графічна, анімаційна, звукова і відеоінформація. Сайт містить автентичний мовний матеріал. Доступ до ресурсів порталу персоніфікований. Інформація, яка розміщена на сайті, органічно влітається в канву уроків різної тематики і дозволяє проводити заняття, побудовані на матеріалі сайту. Студенти можуть також працювати самостійно, виконуючи домашні завдання.

Для самостійного опрацювання студентам пропонується велика кількість сайтів, спрямованих на розвиток мовної компетенції:

— http://esl.about.com/od/englishlistening/a/ttwister_peter.htm

— скоромовки на відпрацювання вимови та техніки мовлення;

— <http://www.falsefriends.ru/jfflinks.htm>— «друзі» перекладача

(омоніми, пароніми, анологоніми);

— http://www.abc-english-grammar.com/online_uroki.html

— навчальні уроки: граматика, тести, вправи, словник тощо.

Інноваційні технології дозволяють поєднати теорію з практикою, текстовий і наочний матеріал, графічні засоби, відеозображення, мовний та музичний супровід, створити уявлення реального оточення, спілкування. Вони забезпечують активну (вербальну й невербальну) діяльність студентів, гнучкість і варіювання тренувальних вправ і видів контролю, актуалізують пізнавальну діяльність і розвивають критичне та творче мислення, розширюють можливості здобуття, осмислення та репрезентації інформації, дають змогу моделювати комунікативні ситуації, загалом робити заняття привабливими та цікавими.

Література

1. Азимов Є. Г. Матеріали Інтернету на уроках англійської мови / Є.Г.Азимов //Іноземні мови в школі. — 2001. — №1. — С 25–27.
2. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти / В. Ю. Биков. — Київ: Атіка, 2009. — 684 с.
3. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. / Н. П. Волкова. — К., 2006. — 256 с.
4. Довгий І. Мультимедійні засоби у вивченні мови як іноземної з допомогою Інтернет-технологій / І. Довгий // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. — Вип. 3. — 2008. — С. 79–81.
5. Козуб М. В. Комп'ютерна лінгводидактика у викладанні іноземних мов / М. В. Козуб. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Pipo/2011_32-33/11kmvflt.pdf
6. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. // Освіта України. — 2001. — № 29. — С. 4–6.
7. Про Концепцію формування інформаційного суспільства: закон України [Електронний ресурс] — Режим доступу : [http:// sluhannya. in. ua/forum/kb. php?mode=article&k=45](http://sluhannya.in.ua/forum/kb.php?mode=article&k=45).
8. Токменко О. Інформаційні технології у викладанні іноземних мов: сьогодні і скрізь / О. Токменко // Іноземні мови в навчальних закладах. — 2006. — № 2. — С. 98—100.

Nagorniuk I.,
nauczycielka języka polskiego
Gimnazjum nr 48, m.Kijów

WYKORZYSTYWANIE NARZĘDZI TECHNOLOGII INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNYCHW NAUCZANIU JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

Dzisiaj już nie ma wątpliwości, że technologia informacyjna i komunikacyjna jest potrzebna w edukacji. Współczesność zmusza ludzi do odbioru dużej ilości informacji, które ujęte są w różne formy przekazu. Niestety nauczanie języka polskiego w szkole kojarzy się zwykle z utrwalonym modelem tablicy, kredy i podręcznika. Wynika stąd szkolna nuda, nieatrakcyjność przekazywanych treści, które stają się dla uczniów niezrozumiałe i obce kulturowo [5]. Już nie wystarczy tylko umiejętność czytania i czerpania wiedzy z podręczników i lektur. Współczesna nauka języków obcych to dialog ze światem. Do